

Н. Светловская // Начальная школа. – 1990. – № 5. – С. 57 – 60.

7. Иванчук М. Интегрований урок як специфічна форма організації навчання / М. Иванчук // Початкова школа. - 2004. - № 5. - С.10-13.

8. Національна доктрина розвитку освіти України в XXI ст. // Освіта України. - 2002. - № 33. - С. 4.

ВИМОГИ ДО ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ У РАМКАХ КОНЦЕПЦІЇ «НОВА УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА»

М.Педченко, здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»

*Науковий керівник: Л.В.Любчак, кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

REQUIREMENTS TO THE TEACHER'S CREATIVE ACTIVITY IN THE FRAMEWORK OF THE CONCEPT OF «NEW UKRAINIAN SCHOOL»

M.Pedchenko, third-year student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

***Анотація.** У статті з'ясовано сутність і структуру творчої діяльності вчителя. Визначено компоненти готовності педагога до творчої діяльності. Окреслено засади Нової української школи, а саме принципи педагогіки партнерства та ідеї дитиноцентризму. Акцентовано увагу на вимогах сучасного суспільства до професійно-творчих навичок учителів.*

***Ключові слова:** творчість, сучасний вчитель, нова українська школа, дитиноцентризм, педагогіка партнерства.*

***Abstract.** The article clarifies: the essence and structure of the teacher's creative activity; components of teacher's readiness for creative activity. principles of the new Ukrainian school (the principles of partnership pedagogy, the idea of childhood-centeredness) are considered. The emphasis on the demands of modern society on the professional and creative skills of teachers is placed.*

***Keywords:** creativity, modern teacher, New Ukrainian School, childhood-centeredness, partnership pedagogy.*

Аналіз наукової літератури, спостереження за поведінкою сучасних школярів, а також стрімкий розвиток інноваційних технологій дає підстави стверджувати, що у найближчій перспективі будуть цінуватися фахівці, які здатні нестандартно мислити, ставити перед собою цілі та досягати їх, долаючи перешкоди, творчо підходити до будь-якої справи, приймати непопулярні рішення; зможуть реалізувати себе як особистість згідно своїх потенційних можливостей.

Не дивлячись на ті зміни, які відбулися у суспільстві, школярі все ж таки здобувають застарілі знання, репродуктивними методами. Вчителі застосовують традиційні та догматичні засоби навчання та виховання. Педагогів деморалізує низький соціальний статус та рівень оплати праці. Вчитель не має справжньої мотивації до особистісного та професійного зростання. Багато педагогів ще не вміє досліджувати проблеми за допомогою сучасних засобів, працювати з великими масивами даних, робити і презентувати висновки, спільно працювати онлайн у навчальних, соціальних та наукових проектах тощо [5, 8]. Враховуючи це, педагог не може навчити дитину вільно почуватися у сучасному суспільстві, використовувати свої сили на покращення власного життя у майбутньому, нестандартно та креативно мислити та вчасно мобілізувати свої здібності.

Суспільство вимагає докорінних змін, які мають починатися ще зі школи, саме там мають працювати фахівці, які мають багаж творчих ідей, нестандартно мислять, які з легкістю відходять від уже усталених нормативів та шаблонів. Саме тому Міністерство освіти і науки України вирішило започаткувати грандіозний прорив у системі освіти держави, втіливши ці ідеї у проекті під назвою: «Нова українська школа». Для педагогів створюються спеціальні тренінги, заняття, курси, щоб допомогти їм позбутися радянських

методів навчання та виховання, самовдосконалюватися, направляти їхні можливості та здібності на ефективний розвиток сучасного освітнього процесу.

Сьогодні стає очевидним, що зміст педагогічної та науково-педагогічної освіти має включати такі взаємопов'язані складові підготовки, як: технологічна (опанування ефективних способів навчання та виховання), психологічна (здатність до взаємодії з особистостями, які навчаються, всебічного розуміння їхніх індивідуальностей та особливостей), культурологічна (осмислення стану та бачення тенденцій цивілізаційного розвитку як сучасного та майбутнього контексту існування людини), предметна (досконале володіння предметом навчання). Особливо високої випереджувальної компетентності потребують педагоги дошкільної та початкової освіти, що мають справу з дітьми, яким доведеться жити та працювати у зовсім іншому від нинішнього інноваційному майбутньому [7, 122].

Про творчість, як необхідну складову педагогічного процесу наголошують педагогіки-класики: Ш. Амонашвілі, Г. Ващенко, В. Сухомлинський та ін. Зокрема великий педагог Г.Ващенко відводив важливе значення педагогу у процесі розвитку обдарованості: «... виховання творчих здібностей не мусить обмежуватися тільки тим, що учневі дають завдання, яке він виконує без належного керівництва. Треба, керуючись досвідом великих майстрів, ввести дитину в усі моменти творчості, такі, як вибір теми, збирання матеріалу, фіксація його, саме творення мистецьких типів, мистецьке експериментування тощо» [1]. Шалва Амонашвілі наголошує на тому, що для того, щоб розвинути у дитини саме творче мислення не слід примушувати її, а варто зацікавити, викликати бажання до співробітництва з педагогом, до пошуку нової, цікавої інформації, розвитку своєї уяви та фантазії. Цій темі великого значення приділяють сучасні новатори освітнього процесу: М. Коновальчук, А.Цимбалару, О. Сухаревська, Н. Цуркан, В. Кремень та ін. Зокрема, М. Коновальчук запевняє, що педагогічна творчість виявляється в науковій діяльності педагога і в творчій педагогічній роботі (оригінальне вирішення педагогічних завдань, розробка нових педагогічних методів, прийомів, застосування педагогічного досвіду в нових умовах, удосконалення системи роботи з учнями, імпровізація в педагогічному процесі) [4, 16-17].

Творчість – продуктивна людська діяльність, здатна породжувати якісно нові матеріальні та духовні цінності суспільного значення. Педагогічна творчість – оригінальний і високоефективний підхід учителя до навчально-виховних завдань, збагачення теорії і практики виховання й навчання [3, 326].

Велика кількість педагогів не готова до повноцінної творчої діяльності, не здатна виходити за рамки та шаблони, що склалися упродовж багатьох років. На цій підставі виникло запитання: яким повинен бути творчий учитель? Розглянемо основні компоненти, що характеризують творчого педагога.

По-перше: готовність до впровадження новітніх методів та методик, сучасних технологій, проведення інтегрованих занять. Це створює невимушену атмосферу, а навчання та виховання творчим, цікавим, активним, ефективним і спрямованим на учнів. Сучасне суспільство вимагає активного використання інноваційних технологій, методик які у свою чергу допомагають швидко знайти відповідь на наші запитання, якісно та систематично засвоювати знання та застосовувати їх на практиці, витратити менше часу на засвоєння та перевірку отриманих знань, урізноманітнити навчальний процес, який останнім часом зійшов до механічного завчання навчального матеріалу.

По-друге: творчий учитель має орієнтуватися на педагогіку партнерства – співпрацювати та взаємодіяти із учнями і батьками. Учитель має підтримувати дитину в усіх її починаннях, невдачах і залучати родину до створення ефективного освітнього середовища. Творчий процес неможливий без дружньої взаємодії його учасників, творчий педагог має налагодити взаємозв'язок з дітьми, для того щоб вони вільно почували себе, не боялись висловлювати свої думки. Адже якщо дитина налякана тим, що зробить помилку, то вона ніколи не стане на шлях творчості.

Нова школа працюватиме на засадах «педагогіки партнерства», основними принципами якого є:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (право вибору та відповідальність за нього)
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, виконання домовленостей) [5, 18].

По-третє: творчий педагог має орієнтуватися на учнів. Усі методики, технології, вправи щодо розвитку творчого потенціалу учнів мають відповідати їхнім віковим можливостям. Важливою умовою творчого розвитку учнів є їхня зацікавленість у навчальному процесі, учитель має підбирати такі творчі завдання, що викликають інтерес в учнів, викликають бажання вчитися та розвиватися.

Актуальними для нової української школи є такі ідеї дитиноцентризму:

- відсутність контролю, який обмежує свободу творчості педагога;
- активність учнів у навчальному процесі, орієнтація на інтереси та досвід учнів, створення навчального середовища, що перетворило навчання на яскравий елемент життя дитини;
- практична спрямованість навчання, взаємозв'язок розвитку дитини з її практичним досвідом;
- відмова від орієнтації навчально-виховного процесу на середнього школяра і обов'язкове врахування інтересів кожної дитини;
- виховання незалежної особистості;
- забезпечення свободи і права дитини в усіх проявах її діяльності, врахування вікових й індивідуальних особливостей, забезпечення морально-психологічного комфорту дитини;
- упровадження шкільного самоврядування, яке під свободою і самостійністю дитини передбачає виховання гуманістичних та демократичних ідей і світогляду, необхідних сучасному суспільству [6, 18].

Нова українська школа тримає орієнтир на особистісно-зорієнтовану модель освіти, звертаючи особливу увагу на потреби дитини її мотиви та вподобання, враховуючи її потенційні можливості, втілюючи на практиці принцип дитиноцентризму. Це допоможе виховати кожного учня як індивідуальність, не схожого ні на кого, із власними незалежними думками, що формують його характер.

По-четверте: прагнення вчителя до самореалізації, що виявляється у прагненні реалізувати свої можливості, здібності та задатки, постійне самовдосконалення, підвищення вимогливості до себе, постановка та досягнення все вищих і вищих цілей. Творчий педагог має постійно розвиватися, шукати нові форми роботи, методики, завдання. Такий учитель завжди цікавий дітям, і є хорошим прикладом для них.

По-п'яте: індивідуальність. Кожен творчий педагог має використовувати індивідуальні методи роботи із дітьми, розробляти власні завдання, ігри, методики, посібники, теорії. Оригінальний, не схожий на інших, здатний до висвітлення нових ідей учитель зацікавить дітей, розширить їхній кругозір, допоможе самореалізуватися.

Нова освітня концепція надає педагогам можливість самостійно вибрати методи та технології навчання, підручників, програм, які покращать навчальний процес. Учитель має не тільки подавати/транслятувати навчальний матеріал, а й допомогти учневі виявити і розвинути задатки, здібності й таланти, визначитися у подальшому життєвому шляху. До новітньої освітньої реформи, українські школи опирались на репродуктивний тип навчання, дітям повідомлялись знання які їм потрібно було завчити, усі завдання зводились до копіювання уже раніше підготовлених рішень. Концепція Нової української школи надає вчителям свободу вибору методик, завдань, що дозволяє педагогам у повній силі проявити свої творчі задатки та можливості, вправи да завдання спиратимуться на творчий потенціал учнів, розв'язуючи їх діти розкриватимуть свій потенціал.

Творчість це необхідна частина праці вчителя, без неї неможливо ефективно організувати навчальний процес. Творчість педагога специфічна за своєю суттю. Учителю дає науковим фактам, гіпотезам, теоріям нове життя, відкриваючи їм шляхи до розуму і серця своїх учнів. При цьому творчість – необхідна умова становлення самого педагога, його самопізнання, розвитку і розкриття як особистості. Творчість формує педагогічний талант учителя [2, 18]. Від розвитку творчих можливостей педагога залежить також творча діяльність його учнів, адже саме він зможе направити творчість своїх вихованців на правильний шлях. Кожна дитина – творча індивідуальність, до якої потрібно знайти свій підхід. Але щоб допомогти дитині розвинути свої здібності, зробити перші кроки у творчій діяльності, учитель має у собі розвивати креативність, нестандартне мислення.

Отже, суспільство XXI століття вимагає від закладів освіти професійних, мобільних, творчих кадрів, які здатні покращити майбутнє своєї держави, вивести її на новий науковий рівень. Нова українська школа – це перші кроки у становленні нашої країни, як могутнього реформатора, підготовка нестандартно мислячих, креативних, гуманістично спрямованих педагогів, які підготують нові покоління до життя у сучасних умовах.

Список використаних джерел:

1. Ващенко Г. Виховний ідеал / Г. Ващенко // – Полтава : Полтавський вісник, 1994. – С. 168.
2. Гекало Л. Розвиток творчого потенціалу педагога / Л. Гекало // Початкова освіта. – 2014. – №10. – С. 16-18.
3. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – Київ : Либідь, 1997. – С. 326.
4. Коновальчук М. Педагогічна творчість учителя в роботі з обдарованими молодшими школярами : навчально-методичний посібник / М. Коновальчук. – К. : ТОВ «СІТПРІНТ», 2013. – С. 16-17.
5. Концепція «Нова школа. Простір освітніх можливостей» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>. – 40 с.
6. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України ; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), А. М. Гуржій (заст. голови), О. Я. Савченко (заст. голови)] ; за заг. ред. В. Г. Кременя. – Київ : Педагогічна думка, 2016. – С. 122.
7. Нова українська школа: порадник для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. – Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – С. 18.

ДОСЛІДНИЦТВО ЯК ФАКТОР УСПІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ

Я.Пилипенко, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Н.І.Лазаренко, кандидат педагогічних наук, доцент

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

RESEARCHING AS A FACTOR OF SUCCESSFUL ACTIVITY OF THE EDUCATOR

Y Pylypenko, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті йдеться про здатність сучасного вихователя бути дослідником, що є показником високого рівня педагогічної діяльності. Зазначається, що важливим компонентом у педагогічній сфері є дослідницька діяльність, яка характеризується науковим і творчим мисленням, володінням спеціальними знаннями та вміннями щодо використання методів педагогічного дослідження, розвинутими дослідницькими якостями та здібностями, установкою вихователя на постійне ведення дослідницької роботи.

Ключові слова: дослідницька діяльність, науково-дослідна робота, пошукова/пошуково-творча діяльність, дослідницькі вміння.

Abstract. The article deals with the ability of a modern educator to be a researcher, which is an indicator of a high level of pedagogical activity. It is noted that an important component in the pedagogical chain is research activity, which is characterized by scientific and creative thinking, possessing special knowledge and abilities in using pedagogical research methods, advanced research qualities and abilities, and the motivation of the educator for continuous research work.